

ANTIPEST- PROTOCOL

In de fysieke en online wereld

ABSTRACT

Op de scholengroep Leonardo da Vinci vinden we het belangrijk dat alle leerlingen de kans krijgen hun talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen. Het ontwikkelen van je talenten kan alleen in een veilige omgeving. Een omgeving waarin je jezelf kunt en mag zijn. Het pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het protocol van de school weer t.a.v. pesten, online en offline.

Da Vinci College Kagerstraat

Inhoud

Voorwoord	2
1. Plagen versus pesten.....	3
2. Voorbeelden van specifiek pestgedrag	3
2.1 Ongewenst online gedrag	4
3. Partijen bij het pestprobleem	6
4. Preventiebeleid	7
5. Aanpak bij incidenten.....	9
5.1 Steun bieden aan de leerling die gepest wordt	9
5.2 Aanspreken van de leerling die pest	10
5.3 Betrekken van medewerkers.....	10
5.4 Betrekken van ouders.....	10
5.5 Aangiftebeleid bij strafbare feiten	10
5.6 Specifieke stappenplannen	12
5.6.1 Online Shaming.....	12
5.6.2 Ongewenste verspreiding van beeldmateriaal	12
5.7 Sancties.....	12
6. Instanties	13
Bronnen.....	13
Links naar internetsites	14
Bijlagen	16
Bijlage 1: online gedragsregels voor leerlingen.....	16
Bijlage 2: online gedragsregels voor medewerkers	17
Bijlage 3: informatie voor ouders van gepeste en pestende leerlingen	18

Voorwoord

Het pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het beleid van de school weer t.a.v. pesten, online en offline. Het is onderdeel van het Schoolveiligheidsbeleid en als zodanig verbonden met andere onderdelen. Denk hierbij aan het beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van leerlingen en het beleid t.a.v. ongewenst gedrag (agressie, seksuele intimidatie en geweld).

De wereld van leerlingen speelt zich zowel offline als online af. Beide werelden zijn belangrijk en bieden kansen en brengen risico's met zich mee. In het vak digitale vaardigheden leren leerlingen over het correct en efficiënt gebruik van een computer, over betrouwbare en veilige digitale bronnen, over programmeren en ook over mediawijsheid. Maar er gaan ook wel eens dingen mis, zoals het verspreiden van ongewenste beelden, cyberpesten, online bedreigingen en ga zo maar door. Als school nemen we onze verantwoordelijkheid om een veilige fysieke en online omgeving te creëren voor onze leerlingen én medewerkers.

Dit document beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt.

1. Plagen versus pesten

We spreken over **plagen** wanneer de effecten van dat gedrag niet onaangenaam zijn voor anderen. Het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. De pedagogische waarde van plagen is de speelse wijze van omgaan met "conflictsituaties". Hierdoor ontwikkelen de leerlingen een vaardigheid, die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering.

Van **pesten** is sprake, wanneer het plagen, dat een pedagogische waarde heeft, wel nadelige gevolgen heeft voor degene die het ondergaat. Degene die het ondergaat bepaalt dus of er sprake is van pesten. Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het is daarom nodig om in voorkomende gevallen met elkaar om de tafel te gaan zitten; al dan niet met een derde.

2. Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Pesten kan dezelfde vormen van plagen aannemen. De vormen kunnen zich voordoen in de fysieke wereld en/of in de onlinewereld.

Verbaal

Bijv. schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas.

Fysiek

Bijv. trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken.

Intimidatie

Bijv. een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten tussen de fietsen, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen; seksuele intimidatie). Hier kan ook online stalking onder vallen

Isolatie

Bijv. het uitsluiten door een klasgenoot, het voortdurend duidelijk maken dat hij/zij/diegene niet gewenst is of doodzwijgen.

Stelen of vernielen van bezittingen

Bijv. afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen. Dit kan ook online, bijvoorbeeld het vernietigen of stelen van een eigendommen in een bepaald spel of het besmeuren van een online profiel.

2.1 Ongewenst online gedrag

Er zijn verschillende vormen van ongewenst online gedrag. Deze lijst is gebaseerd op artikels van Kennisnet en het Netwerk Mediawijsheid (zie bronnen) en heeft niet de bedoeling volledig te zijn, maar vooral de meeste gebruikte vormen van ongewenst online gedrag te weerspiegelen en nieuwe vormen hierin mee te nemen.

Cyberpesten

Bij deze vorm van pesten worden digitale middelen/nieuwe media gebruikt. Voorbeelden zijn het ongewenst versturen van appjes, via sociale media of chatprogramma's opmerkingen verspreiden, het gebruiken van mobiele telefoons of websites met de bedoeling iemand zwart te maken door het verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes. Deze vorm van pesten is vaak minder zichtbaar.

Cyberstalking

Hierbij wordt een slachtoffer via digitale middelen geïntimideerd of angst aangejaagd. Dit kan door middel van berichten op sociale media, appjes, berichten op message boards, ...

Cyberbaiting

Behalve leerlingen kunnen ook docenten het mikpunt van pestgedrag zijn. Leerlingen spreken bijvoorbeeld onderling af om een docent dwars te zitten tot die boos wordt. Zodra dat gebeurt, filmen ze de reactie met hun smartphone en delen ze het filmpje via sociale media. Dit wordt cyberbaiting genoemd. Dit kan ook tussen leerlingen onderling voorkomen.

Hacking

Hacking betekent dat iemand toegang probeert te krijgen tot de gegevens van iemand anders, via het gebruik van computers en het netwerk. Het is strafbaar als dit gebeurt zonder toestemming van de eigenaar van die gegevens. Gegevens stelen kan op verschillende manieren:

- Door het achterhalen van iemands inloggegevens (door deze te raden of slimme vragen te stellen);
- Door iemand te dwingen zijn gegevens te vertellen (door bedreiging of chantage);
- Via phishing.

Aanmaken van nepaccounts & roddelaccounts

Hierbij worden accounts aangemaakt op naam en/of met de foto's van iemand anders, zodat het lijkt alsof die persoon zelf het account beheert. Het kan ook gaan om met creëren van zogenaamde fan-accounts van docenten/medewerkers die sarcastisch bedoeld zijn en dus alsnog kwaadwillend van aard zijn. Er kan ook sprake zijn van het aanmaken van roddelaccounts of 'juice accounts', waarbij de makers anoniem blijven en roddels verspreiden over medeleerlingen of docenten.

Haatberichten & bedreiging

Iemand kan haatberichten sturen om onwaarheden te verspreiden, om de mening van anderen te beïnvloeden, om onrust te veroorzaken of om boosheid over een onderwerp kenbaar te maken. Soms gaat het zo ver, dat mensen bedreigd worden. Bijvoorbeeld met geweld of chantage. Dreigberichten worden door de politie erg serieus genomen en zijn strafbaar als er met geweld of de dood bedreigd wordt.

Doxing

Dit is een vorm van bedreiging waarbij de dader vooral angst wil aanjagen, door bijvoorbeeld het privéadres van zijn slachtoffer bekend te maken. Hierbij wordt niet specifiek bedreigd met geweld of de dood, dan zou het vallen onder 'bedreiging'. Doxing is dus meer impliciet van aard, maar kan nog steeds grote gevolgen hebben voor het slachtoffer.

Shaming en exposing

Online shaming is een vorm van public shaming waarbij mensen online worden vernederd, bijvoorbeeld op sociale media. Een onderdeel van online shaming is het zogenaamde shame sexting. Shame sexting ontstaat als een van de twee partijen seksueel getinte beelden met anderen deelt, met het doel om de ander te kwetsen. Dat heet ook wel 'exposing': beelden worden ongevraagd verspreid op internet. Het slachtoffer wordt veroordeeld om het maken van de beelden. Let op: het maken van naaktbeelden is niet strafbaar, het doorsturen met verkeerde bedoelingen wél.

Trollen

Een internettrol probeert online onrust te stoken en ruzie, discussies of emotionele reacties uit te lokken bij anderen. Dat kan bijvoorbeeld door te beledigen of schokkende meningen of beelden te delen. Veel trollen doen dit uit verveling en voor de lol. Maar het kan ook zijn om opzettelijk het publieke debat te beïnvloeden.

Online discriminatie & hatespeech

Ook op internet vindt discriminatie plaats. Dat betekent dat mensen anders worden behandeld, worden achtergesteld of uitgesloten op basis van (persoonlijke) kenmerken. Bijvoorbeeld je huidskleur, beperking, geslacht of leeftijd. Een vorm van discriminerend gedrag is hatespeech, of haatspraak. Iemand plaatst haatdragende opmerkingen of roept haat op tegen een groep die in de minderheid is. Hierbij gebruikt diegene agressieve, gewelddadige of beledigende taal, die is gericht op een specifieke groep mensen met een gedeelde eigenschap. Denk aan dezelfde huidskleur, etniciteit of politieke voorkeur.

Cancelen

Cancelen is een manier om iemand te boycotten of uit te sluiten. Het is een vorm van een publieke schandpaal, waarbij een persoon of bedrijf dat iets onwenselijks heeft gedaan terecht wordt gewezen. Cancelen gebeurt bijvoorbeeld wanneer iemand een controversiële uitspraak heeft gedaan. Op sociale media wordt dan opgeroepen om diegene te cancelen. Omdat dit vaak gebeurt wordt er ook wel gesproken over cancelcultuur.

Cancelen is te zien als een vorm van kwetsend gedrag, wanneer iemand onterecht wordt gecanceld of wanneer de gevolgen buitenproportioneel groot zijn. Het kan ook gezien worden als een positieve manier van sociale controle, waarbij mensen (met macht) worden aangesproken op ongewenst gedrag.

3. Partijen bij het pestprobleem

In het geval van pesten worden meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pestende leerling(en), de assistent, de versterker, de verdediger en de zwijgende middengroep. Om het pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. We spreken dan van een vijfsporen aanpak (stoppestennu.nl).

- De gepeste leerling: Het slachtoffer is degene die gepest wordt. Kinderen die gepest worden, voelen zich vaak eenzaam, angstig en verdrietig.
- De pester: de pester kan op verschillende manieren pesten; fysiek (schoppen, slaan), verbaal (uitschelden), relationeel (roddelen), materieel (spullen kapot maken) en cyber pesten (online pesten).
- De assistent: de assistent begint zelf niet met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester dus.
- De versterker: versterkers pesten zelf niet maar lachen om de pester of moedigen deze aan. De versterkers geven de pester het gevoel dat pesten leuk of grappig is.
- De verdediger: verdedigers helpen het slachtoffer. Dat kan door tegen de pester te zeggen dat hij/zij/diegene moet ophouden, maar ook door bijvoorbeeld met het slachtoffer naar een medewerker te gaan.
- De buitenstaander/de zwijgende middengroep: buitenstaanders weten meestal wel dat er gepest wordt, maar bemoeien zich er niet mee. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat zij het niet zo erg vinden dat er gepest wordt.

4. Preventiebeleid

Het is belangrijk om het antipestbeleid, een onderdeel van Schoolveiligheidsbeleid, bij leerlingen, ouders en personeel bekend te maken. Het antipestbeleid is toegankelijk door er naar te verwijzen in de schoolgids en het te publiceren op de website. Het is onderdeel van de beleidscyclus van de school waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Het onderwerp pesten en het antipestbeleid van de school is opgenomen in het scholingsaanbod voor het personeel als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering. De conciërge is gecertificeerd als pedagogisch conciërge.

We zetten verschillende strategieën en programma's in om pesten te voorkomen, zoals het bevorderen van positieve gedragingen, het creëren van een veilige schoolcultuur en het stimuleren van sociale vaardigheden. Dit doen we door onder andere door volgende initiatieven, welke verderop in de hoofdstuk worden uitgeschreven:

1. Coachend mentoraat
2. Antipestcoördinator
3. Week tegen pesten
4. Voorbeeldgedrag medewerkers
5. Rol leerlingenraad
6. Vertrouwenspersonen
7. Ouderbetrokkenheid
8. Buitenschoolse activiteiten
9. Maatregelen ter preventie van ongewenst online gedrag;

1. Coachend mentoraat

Het doel van coachend mentoraat is dat leerlingen zich eigenaar voelen van hun eigen leren. De coach biedt ondersteuning bij studievaardigheden, leerstrategieën en het stellen van persoonlijke doelen. De mentoren die het coachend mentoraat verzorgen hebben hiervoor een training gevolgd. De coach/mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking. De eerste twee schooldagen in de eerste schoolweek in augustus/ september is er een introductieprogramma waarin de kinderen elkaar leren kennen. De nadruk ligt op het goed leren omgaan met elkaar. Er wordt aandacht besteed aan de vaardigheid van het luisteren naar elkaar en het duidelijk zijn, het samenwerken, het geven en ontvangen van feedback. In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan omgangsvormen en de regels die daarvoor binnen en buiten onze school gelden.

Los van de aandacht die er in klassenverband is voor deze omgangsvormen en voor onderwerpen als het verschil tussen plagen en pesten, is er ruimte voor individuele gesprekken met de coach/mentor.

2. Antipestcoördinator

De antipestcoördinator houdt toezicht op het antipestbeleid, coördineert preventieve maatregelen en ondersteunt slachtoffers van pesten. Zij is aanspreekpunt voor meldingen van pestgedrag. Daarnaast initieert zij interventies en draagt bij aan bewustwording en educatie binnen de school.

3. Week tegen Pesten

De Week Tegen Pesten is een landelijke projectweek die Stichting School & Veiligheid ieder jaar in de vierde week van september organiseert. De week staat helemaal in het teken van pesten. Ieder jaar besteden we hier aandacht aan door middel van posters, studielessen en campagnes.

4. Voorbeeldgedrag medewerkers

Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar docenten, onderwijsondersteunend personeel, teamleiders en directie duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen. De basis is het handhaven van de omgangsregel en de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan.

MEDEWERKERS GEVEN HET GOEDE VOORBEELD DOOR OOK ZELF NIET TE PESTEN, VEEL COMPLIMENTEN TE GEVEN EN NIEMAND BUITEN TE SLUITEN. DIT DOEN ZE NIET ALLEEN NAAR LEERLINGEN, MAAR OOK NAAR ELKAAR.

In en rond de school, tijdens pauzes en eventuele tussenuren wordt er door de conciërge en docenten gesurveilleerd en worden de leerlingen, bij het aanspreken op ongewenst gedrag, herinnerd aan de omgangsregels en de consequenties daarvan. Ook spreken we ons uit over het gedrag tijdens de reis van en naar school.

5. Rol leerlingenraad

De leerlingenraad vertegenwoordigt de stem van de leerlingen en communiceert hun zorgen en ideeën over veiligheid en welzijn op school met de schoolleiding. De leerlingenraad heeft meegedacht bij de totstandkoming van dit antipestprotocol.

6. Vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersonen bieden een vertrouwelijke en ondersteunende omgeving waar leerlingen en medewerkers hun zorgen en problemen kunnen delen. Ze luisteren naar klachten en helpen bij het vinden van oplossingen, waardoor een gevoel van vertrouwen en welzijn wordt bevordert binnen de school.

7. Ouderbetrokkenheid

Ouders worden actief betrokken bij de school. We proberen ouders bewust te maken van het belang van veiligheid op de school. We proberen samen te werken bij het voorkomen en nemen van maatregelen bij ongewenst (online) gedrag. De COL-gesprekken (coach-ouder-leerling) staan centraal in onze aanpak.

8. Buitenschoolse activiteiten

De buitenschoolse activiteiten bieden een kans om positieve sociale relaties te ontwikkelen en te versterken. Deze bieden ook mogelijkheden voor het aanleren van sociale vaardigheden en het opbouwen van zelfvertrouwen. Voorbeelden op onze school zijn poldersportdag, waterwerkweken, buitenlandse reizen, excursies, ...

9. Preventie van ongewenst online gedrag

Ter preventie van online ongewenst gedrag leren we leerlingen over **mediawijsheid** op meerdere manieren:

- In het vak digitale vaardigheden in de brugklas en tweede klas;
- In het studielesprogramma samen met de mentor;
- Het bewustzijn rondom de online gedragsregels die overal in de school hangen;
- Het actief monitoren van sociale media op vermeldingen van onze school door een functionaris sociale media;
- De aanstelling van een mediacoach in de school die aanspreekpunt is voor ouders, leerlingen en medewerkers rondom de online omgeving;
- Het trainen van docenten rondom mediawijsheid.

5. Aanpak bij incidenten

In het geval ongewenst gedrag heeft plaatsgevonden zullen wij volgend stappenplan hanteren:

- **Het probleem definiëren en achterhalen:** we gaan na wat er aan de hand is en welke impact het heeft gehad. We zoeken naar daders en slachtoffers en gaan het gesprek aan met de mentor en teamleider erbij. Onze prioriteit ligt bij het slachtoffer: we luisteren, oordelen niet en kijken wat het slachtoffer nodig heeft. Vervolgens hebben we aandacht voor de dader(s), die mogelijk ook slachtoffer kunnen zijn. Ook bij hen luisteren we, oordelen we niet en kijken we wat er nodig is om het gedrag in de toekomst te voorkomen.
- We zoeken uit of het een **strafbaar feit** is. Indien dit het geval is, gaan we in overleg met politie en ouders om te kijken of een aangifte nodig is (zie 5.1). In het kort kan *'pesten strafbaar zijn, maar dan moet het wel gaan om een extreme vorm van pesten, waarbij wordt voldaan aan een delictsomschrijving in het Wetboek van Strafrecht. Het is verstandig om zoveel mogelijk bewijs vast te leggen als je denk dat er sprake is van strafbaar handelen. Als je via het internet wordt gepest kan je ook derden, zoals providers, verzoeken om schadelijke content van het internet te verwijderen of de gegevens van een anonieme pester te verstrekken* (stoppesten.nl).'
- **Actie ondernemen:** er zal altijd eerst een gesprek worden aangegaan met alle betrokken partijen indien mogelijk. Vervolgens worden de stappen gevolgd die per type situatie gelden (zie hoofdstuk 5.1).
- **Communiceren:** we gaan in gesprek met de ouders over de volgende stappen. We adviseren ouders om online geen discussies aan te gaan en zeker geen wraak te nemen. Indien het incident veel ruchtbaarheid in de school heeft gekregen, gaan we ook in gesprek met leerlingen en docenten. In geval van grote incidenten zullen wij transparant communiceren richting de media en via de schoolwebsite.

5.1 Steun bieden aan de leerling die gepest wordt

Het is belangrijk de leerling die gepest wordt serieus te nemen en een luisterend oor te bieden. Geef de leerling die gepest wordt een duidelijk perspectief en laat weten dat het probleem serieus aangepakt wordt door duidelijk te maken dat je andere instanties binnen (en eventueel buiten) de school erbij betreft (coach/mentor, vakdocenten, zorgcoördinator, intern ondersteuningsteam, OOP etc.). Betrek de leerling die gepest wordt in het traject dat je wilt volgen: leg uit welke stappen je wilt nemen en wanneer je hem/haar/diens er actief bij wilt betrekken.

Mogelijke stappen zijn:

- een gesprek organiseren tussen degene die pest en degene die gepest wordt;
- een klassengesprek en andere activiteiten organiseren met als doel de veiligheid in de klas weer te herstellen door de zwiigende meerderheid te mobiliseren. Dit moet niet op basis van het individuele geval, maar moet een algemeen karakter hebben zodat de leerling die gepest wordt er niet op aangekeken kan worden (zie beneden bij 'de klas'). Het onderwerp 'de veilige school' kan als maatschappelijk item besproken worden;
- een gesprek met de leerling die gepest wordt en diens ouders;
- een gesprek tussen de ouders van de leerling die gepest wordt en van degenen die pesten stimuleren.

Als vakdocent heb je de taak het pesten te signaleren en indien wenselijk het gesprek met de gepeste leerling aan te gaan. In onze aanpak van handelen door de coach/mentor is het van belang dat signalen, in overleg met de betreffende leerling, zo snel mogelijk terecht komen bij de coach/mentor. Voor consultatie zijn naast de coach/mentor ook de teamleider en zorgcoördinator benaderbaar (en uiteraard de vertrouwenspersonen binnen school, zie hoofdstuk 5 'instanties'). De hierna volgende

stappen kunnen worden ondernomen door de vakdocent, maar in ieder geval door de coach/mentor, teamleider of zorgcoördinator.

5.2 Aanspreken van de leerling die pest

In een eerste gesprek wordt de leerling die pest geconfronteerd met de beschuldiging van pesten en wordt deze herinnerd aan de omgangsregels en de consequenties daarvan. Afhankelijk van de ernst van het vertoonde gedrag wordt er afgesproken dat het bij een gesprek en excuses tegenover de leerling die gepest is, blijft. De situatie wordt vastgelegd in het leerling-dossier (Magister) en gecommuniceerd aan de ouders in een gesprek of eventueel in een brief, als een gesprek niet mogelijk is.

Er wordt gekeken naar mogelijke oorzaken van het pesten: daders kunnen namelijk ook slachtoffer zijn. We proberen de dader in de eerste gesprekken beter te begrijpen.

In een vervolgesprek wordt nagegaan of er verbetering in het gedrag is opgetreden. Eventueel wordt een aantal nagesprekken gevoerd met als doel:

- achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen;
- te achterhalen wat de leerling nodig heeft om zich weer veilig te gaan voelen;
- het empathisch vermogen van de leerling die pest verder te ontwikkelen.

Blijft de leerling pesten, dan zijn de daaropvolgende activiteiten datgene wat voortkomt uit het gesprek over “Het alternatief voor straffen”. Eventueel worden de ouders met hun kind bij dit gesprek op school uitgenodigd door de coach/mentor. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en te komen tot een gezamenlijke aanpak door de school en de ouders. In overleg kan interne of externe deskundigheid ingeroepen worden om de leerling die pest verder te helpen zijn/haar gedrag te veranderen. De school kan als voorwaarde stellen dat er een sociale vaardigheidstraining gevolgd wordt om de leerling binnen de veiligheid van de school te kunnen houden.

5.3 Betrekken van medewerkers

Van medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te zoeken wie degenen zijn die de betrokken leerling lastigvallen. Dit kunnen medewerkers doen door extra goed op te letten in pauzesurveillance, in het klaslokaal en in de gangen bij leswisselingen. Mentoren zijn altijd een luisterend oor voor hun leerlingen en bieden steun en informatie aan leerlingen bij wie een vermoeden zit van een rol in pestgedrag (pester, gepeste of een assistent).

5.4 Betrekken van ouders

De ouders, van zowel de gepeste leerling als de leerling die pest, dienen ondersteund te worden. Het is belangrijk om de ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun kind, serieus te nemen. Ouders van gepeste of pestende leerlingen worden altijd betrokken bij het nemen van vervolgstappen.

5.5 Aangiftebeleid bij strafbare feiten

Er zal altijd aangifte worden gedaan indien er sprake is van ([Aangifte doen in het onderwijs - School en veiligheid](#)):

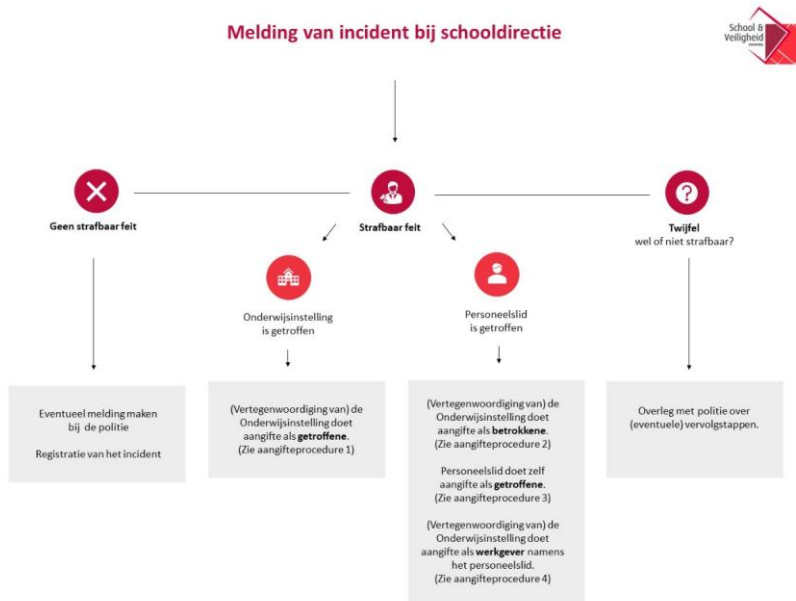
- **Bedreiging:** Verbaal of non-verbaal dreigen om schade toe te brengen aan mensen of eigendommen. Denk aan het bedreigen van een docent of medeleerling (fysiek of via de

Met opmerkingen [CM1]: Ook hier: de pester kan ook een slachtoffer zijn

Met opmerkingen [CM2]: Hoe kan dat worden gedaan?

sociale media), het dreigen iets kapot te maken of aan het dreigen met een wapen (zie ook wapenbezit).

- **Diefstal:** Het stelen van goederen. Dit kan gaan om eigendommen van de school, maar van personeel of leerlingen als de eigendommen op school zijn gestolen.
- **Discriminatie:** Het opzettelijk, op negatieve wijze, onderscheid maken op grond van geslacht, huidskleur, geloofsovertuiging of seksuele geaardheid.
- **Drugs:** Drugsbezit en -handel. Als school kan je aangifte doen wanneer een leerling drugs in zijn kluisje heeft.
- **Fysiek geweld:** Duwen, trekken, schoppen, slaan, enzovoorts, met pijn of letsel als gevolg.
- **Grove pesterijen:** Herhaaldelijk pesten waarbij sprake is van psychisch geweld (bedreiging, belediging) of fysiek geweld (mishandeling). Denk ook aan digitaal pesten (cyberbullying).
- **Seksuele intimidatie en misbruik.** Let op: Bij (het vermoeden van) een zedendelict tussen een medewerker van de school en een minderjarige leerling is de directie/werkgever verplicht aangifte te doen.
- **Vernieling:** Het opzettelijk vernielen, beschadigen of onbruikbaar maken van goederen. Denk aan het ingooien van de schoolramen of het kapot maken van een mobieltje van een medeleerling of medewerker.
- **Wapenbezit:** Het gaat niet alleen om vuurwapens en steekwapens, maar ook pepperspray of nepwapens.

Meer informatie over de aangifteprocedure kan hier worden gevonden: [Aangifte doen in het onderwijs - School en veiligheid](#)

6. Instanties

Er zijn allerlei instanties die zich bezig houden met pesten en andere vormen van ongewenst gedrag, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als in de vorm van hulpverlening.

Binnen school

In eerste instantie kun je altijd bij je vakdocent, coach/mentor of teamleider terecht bij vragen over pesten of om pestgedrag te melden. Daarnaast zijn er mensen aangewezen als vertrouwenspersoon waar je altijd voor raad, advies of je verhaal terecht kunt:

- Mw. H. Burgers, vertrouwenspersoon
- Dhr. T. Arakel, vertrouwenspersoon
- Mw. A. Doornebos, ondersteuningscoördinator en antipestcoördinator

Mogelijke ondersteuning kan geboden worden in de vorm van faalangstreductietraining (intern). Cardea is binnen de school actief met (plus-)coaches.

Buiten school

- **Wijkagent:** het Da Vinci College Kagerstraat werkt nauw samen met de wijkagent, waarbij we zo veel mogelijk preventief werken. Dit houdt onder andere in dat de wijkagent ons actief en bijtijds adviseert over veiligheidszaken.
- **Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO):** Landelijke vereniging van ouders. Geeft informatie en advies aan alle betrokkenen in het onderwijs, ook op het gebied van pesten en veiligheid.
Postbus 10241
1301 AE Almere
tel.: 036-5331500
website : www.voo.nl
- **Bureau Jeugdzorg Leiden:** <http://www.bizzuid-holland.nl/>
Albinusdreef 5
2333 ZB Leiden
Postbus 2106
2301 CC Leiden
Tel. 071-5239740

Voor leerlingen

- [Praten over Online Pesten \(Cyberpesten\) | Bij wie kan ik terecht? \(stoppestennu.nl\)](#)
- [Praten over Pesten - Bij wie kan ik terecht? \(stoppestennu.nl\)](#)
- [Ik word gepest | Praat erover \(stoppestennu.nl\)](#)

Voor ouders/verzorgers

- <https://www.stoppestennu.nl/ouders-opvoeders-kenniscentrum-pesten>

Bronnen

Delver, B. (2017). *Handboek tegen Pesten*. Amsterdam: Nationale Academie voor Mens en Maatschappij.

Meer, B. van der. *De zondebok in de klas*. Deze publicatie kan via het e-mailadres: b.vandermeer@home.nl worden aangevraagd.

Meer, B. van der, Pesten op school. Overzicht van artikelen. Utrecht: Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS), 1999. ISBN 90 6607 304 7. De publicatie is schriftelijk te bestellen bij het APS o.v.v. bestelnummer: 601.003. Het postadres is: APS, Postbus 85475, 3508 AL Utrecht.

Meer, B. van der, Kinderen en pesten, wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen. Utrecht/Antwerpen: Kosmos-Z&K-uitgevers, 2002, 3e volledig herziene druk. ISBN: 90 21 53 62 50. In dit boek vindt men een concrete antwoorden op de vragen die ouders tijdens ouderavonden het meest stelden.

Meer, B. van der, Pesten bij kinderen, adviezen aan volwassenen. Driebergen: OUDERS & COO, 1996, 2e druk. ISBN 90 75 760 01 9. In deze publicatie is achtergrondinformatie voor ouders over pesten op school opgenomen, waarna concrete adviezen worden gegeven aan de ouders van de pester, het gepeste kind en die van de rest van de klas

Meer, B. van der, Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten. Assen: Van Gorcum, 2002, tweede druk. ISBN 90 232 3239 9.

Meer, B. van der, Lees- en voorleesboeken over pesten. Utrecht: APS, Afd. VODA, 1999, ISBN 90 6607 3055.

Mooij, T. Pesten in het onderwijs. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1992.

Mooij, T. Leerlinggeweld in het voortgezet onderwijs. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1994.

Links naar internetsites

Algemene zoekpagina's

<http://pesten.startpagina.nl>

<http://pesten.startkabel.nl>

Pesten (algemeen)

www.pestweb.nl

Website van School & Veiligheid met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

www.pesten.net

Voor en door slachtoffers, richt zich op Nederland en Vlaanderen. Opgericht door Bob van der Meer.

[Welke vormen van Pesten of Online Pesten zijn strafbaar? \(stoppestennu.nl\)](#)

Cyberpesten en veilig internetgebruik

[Vernieuwde leidraad voor het VO \(kennisnet.nl\)](#)

[Herken kwetsend online gedrag \(zoals trolling, shaming en doxing\) \(mediawijsheid.nl\)](#)

[Wat is hacking? | vraaghetdepolitie.nl](#)

[Wat doe ik tegen nepprofielen? | vraaghetdepolitie.nl](#)

[Meldknop.nl - iets vervelends gebeurd op internet?](#)

[Helpwanted | Home](#)

www.veiliginternetten.nl

- Dit is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het ministerie van Justitie en Veiligheid / Nationaal Cyber Security Centrum, ECP | Platform voor de InformatieSamenleving en het bedrijfsleven.

www.schoolveiligheid.nl

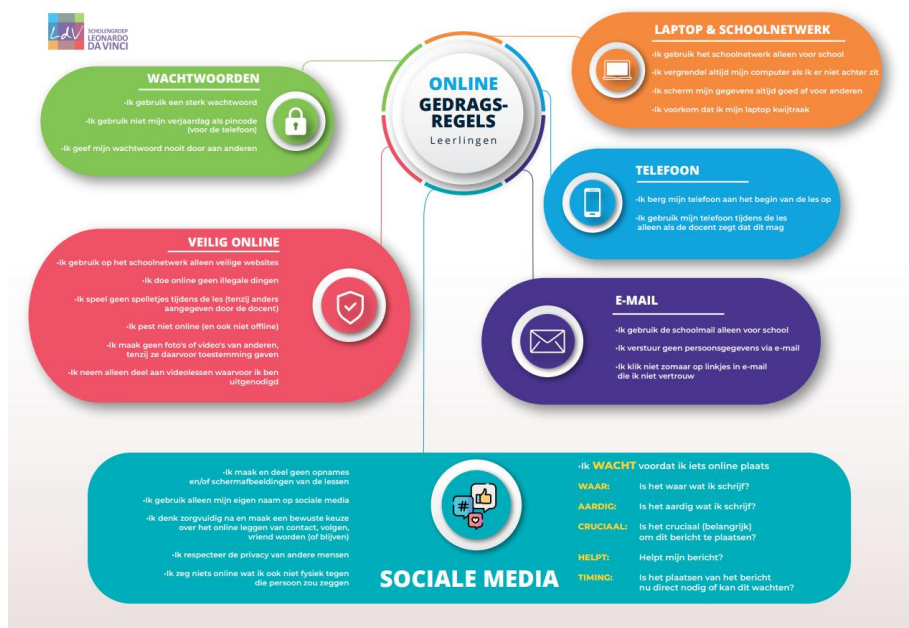
- Centrum School en Veiligheid verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders, leraren/docenten, mentoren, leerlingbegeleiders, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, etc.

www.kennisnet.nl

- Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren binnen allerlei thema's, waaronder mediawijsheid, privacy en internet.

Bijlagen

Bijlage 1: online gedragsregels voor leerlingen

Gedragsregels in de school

Kern van deze regels is het begrip respect, waarbij je aan iemand (of iets) een hoge waarde toekent en er als zodanig mee omgaat. Deze kernregel kun je herkennen in een aantal schoolregels:

- luister naar elkaar
- laat elkaar uitspreken
- blijf van elkaar af
- blijf van elkaars spullen af
- sluit niemand buiten
- los ruzies op door met elkaar te praten over wat belangrijk voor jou is
- meld wanneer iemand gepest wordt; dat is geen klikken
- wees jezelf en verhinder anderen niet dat ook te doen
- geef aan wat en wanneer iets voor jou onaangenaam is

ONLINE Gedragsregels medewerkers

Scan de QR-code voor onze uitgebreide gedragscode ICT & sociale media LdV

Bijlage 3: informatie voor ouders van gepeste en pestende leerlingen

Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen.
- Niets meer over school vertellen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een club willen/durven gaan.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

Wat ouders / verzorgers zelf kunnen doen:

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen vertrouwelijk gaat praten om het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de coach/mentor bespreken.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt. En garandeer uw kind, dat u zorgvuldig en vertrouwelijk hiermee zult omgaan.
- Leg uw kind uit hoe het komt dat kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een DVD over het onderwerp.
- Vertel dat als volwassenen niets doen, zij niet zien dat er gepest wordt of dat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het mogelijk is dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. De problemen van het kind dat pest, zijn soms erg groot en moeilijk op te lossen op korte termijn.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken.
- Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet.
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?"
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining. Er zijn deskundigen aanwezig binnen school (via de Zorgcoördinator of een vertrouwenspersoon) en gelieerd aan school (zoals Cardea via Bureau Jeugdzorg, tel. 071-5239740). Uiteraard kunt u ook terecht bij uw huisarts.
- Houd het niet stil, maar onderneem actie, door iemand in vertrouwen te nemen.

Informatie voor ouders van pestende leerlingen:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind kan in de verleiding komen te gaan pesten.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak en aanleiding van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het gedrag anderen doet.
- Besteed aandacht aan uw kind, door te laten merken dat u veel waarde hecht aan wat voor hem/haar/diens belangrijk is. En door te laten merken dat u het belangrijk vindt dat het zich niet rot voelt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Bekijk samen met uw kind een video of programma over pesten.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de mentor, Zorgcoördinator, bij Bureau Jeugdzorg (tel. 071-5239740) of uw huisarts.